

SPIS TREŚCI

Wstęp	13
Abstract	19

Rozdział 1

MŁODZIEŻ WSPÓŁCZESNA A PRZEMIANY KULTUROWE DYLEMATY POJĘCIOWE

1.1. Młodzież w zmieniających się warunkach kulturowych	21
1.2. „Pokolenie” jako kategoria socjologiczna	36

Rozdział 2

PROBLEMATYKA ASPIRACJI I WARTOŚCI

2.1. Uwagi ogólne	49
2.2. Teoretyczne ujęcie aspiracji w literaturze pedagogicznej, psychologicznej i socjologicznej	50
2.3. Rodzaje aspiracji i poziom aspiracji	60
2.4. Uwarunkowania aspiracji	70
2.5. Definicje wartości i hierarchii wartości. Typologie wartości	75
2.6. Przegląd wybranych badań z zakresu aspiracji	86

Rozdział 3

ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADAŃ WŁASNYCH

3.1. Aspiracje życiowe młodzieży jako przedmiot badań Uzasadnienie potrzeby badań	101
3.2. Podejście metodologiczne	108
3.3. Cele i problematyka badawcza. Identyfikacja zmiennych	111
3.4. Metody, techniki oraz narzędzia badań własnych	115
3.5. Dobór próby badawczej i organizacja badań	117

Rozdział 4

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA, SPOŁECZNO-EKONOMICZNA I TERYTORIALNA BADANEJ MŁODZIEŻY. OKREŚLENIE I CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAŃ

4.1. Uwagi ogólne	123
-------------------------	-----

4.2. Struktura demograficzna badanej młodzieży	124
4.3. Struktura oraz status społeczny rodziny pochodzenia	126
4.4. Sytuacja ekonomiczna rodziny pochodzenia i jej ocena przez badanych uczniów	131
4.5. Pochodzenie terytorialne badanej młodzieży	136
4.6. Charakterystyka terenu badań	138

Rozdział 5

ŚRODOWISKOWE I DEMOGRAFICZNE UWARUNKOWANIA ASPIRACJI EDUKACYJNYCH I ZAWODOWYCH

5.1. Uwagi ogólne	151
5.2. Pochodzenie społeczno-terytorialne i struktura demograficzna młodzieży a jej plany edukacyjne i motywy dalszego kształcenia	152
5.3. Poziom aspiracji szkolnych i edukacyjnych w kontekście wybranych uwarunkowań socjologicznych i pedagogicznych	184
5.4. Aspiracje zawodowe a rodzina pochodzenia. Kryteria wyboru przyszłego zawodu – różnice środowiskowe, demograficzne i między typami szkół	191
5.5. Aspiracje w zakresie mobilności społecznej i przestrzennej	205
5.6. Podsumowanie	217

Rozdział 6

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA I ASPIRACJE W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI OBYWATELSKIEJ I POLITYCZNEJ

6.1. Uwagi ogólne	221
6.2. Zaangażowanie społeczne badanej młodzieży jako przejaw aspiracji	223
6.3. Zainteresowanie polityką i aspiracje w zakresie uczestnictwa w życiu publicznym	231
6.4. Opinie i oceny badanej młodzieży o sprawach środowiska lokalnego oraz kraju	244
6.5. Podsumowanie	250

Rozdział 7

ASPIRACJE I PRAKTYKI MŁODZIEŻY W ZAKRESIE KULTURY CZASU WOLNEGO

7.1. Uwagi ogólne	257
7.2. Rodzina pochodzenia a realizacja czasu wolnego	260
7.3. Sposób spędzania czasu wolnego oraz aspiracje w zakresie jego realizacji we współczesności	265

7.4. Wybrane uwarunkowania socjologiczne i pedagogiczne a aspiracje w zakresie uczestnictwa w trzecim i drugim układzie kultury	277
7.5. Podsumowanie	286

Rozdział 8

ASPIRACJE RODZINNE. WARTOŚCI ŻYCIOWE BADANEJ MŁODZIEŻY

8.1. Uwagi ogólne	289
8.2. Aspiracje dotyczące przyszłej rodziny	290
8.3. Aspiracje dotyczące cenionych wartości	300
8.4. Funkcjonowanie autorytetów w życiu śląskiej młodzieży	311
8.5. Podsumowanie	323

Rozdział 9

NADZIEJE I OBAWY MŁODZIEŻY DOTYCZĄCE REALIZACJI ASPIRACJI ŻYCIOWYCH

9.1. Uwagi ogólne	325
9.2. Ocena szans urzeczywistnienia aspiracji życiowych	327
9.3. Obawy dotyczące najbliższej przyszłości – zagrożenia na drodze realizacji aspiracji życiowych	330
9.4. Poczucie zadowolenia z dotychczasowego życia oraz poczucie szczęścia	338
9.5. Podsumowanie	346

Zakończenie	351
-------------------	-----

Bibliografia	361
--------------------	-----

Aneks	385
-------------	-----

Wykaz rycin, tabel i wykresów	401
-------------------------------------	-----

CONTENTS

Introduction	13
Abstract	19
 Chapter 1	
THE CONTEMPORARY YOUTH COMPARED TO CULTURAL TRANSFORMATIONS. CONCEPT DILEMMAS	
1.1. The youth under the changing cultural conditions	21
1.2. "Generation" as a sociological sociology	36
 Chapter 2	
ASPIRATIONS AND VALUES DISCUSSED	
2.1. General considerations	49
2.2. Theoretical approach to aspirations in the educational, psychological and sociological literature	50
2.3. Aspiration types and levels	60
2.4. Aspiration determinants	70
2.5. Values and hierarchy of values defined. Value typologies	75
2.6. Overview of selected aspiration studies	86
 Chapter 3	
METHODOLOGY ASSUMPTIONS FOR THE OWN RESEARCH	
3.1. Life aspirations of the youth as the research subject	
The research rationale	101
3.2. Methodology approach	108
3.3. Research objectives and issues. Variables identification	111
3.4. Methods, techniques and tools for the own research	115
3.5. Selection of the test sample and research organization	117
 Chapter 4	
DEMOGRAPHIC, SOCIO-ECONOMIC AND TERRITORIAL STRUCTURE OF THE RESEARCHED YOUTH. IDENTIFICATION AND DESCRIPTION OF THE REGION TESTED	
4.1. General considerations	123

4.2. Demographic structure of the researched youth	124
4.3. Structure and social status of the family of origin	126
4.4. Economic status of the family of origin and its evaluation by the researched students	131
4.5. Territorial origin of the researched youth	136
4.6. Description of the region tested	138

Chapter 5

ENVIRONMENTAL AND DEMOGRAPHIC DETERMINANTS OF EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL ASPIRATIONS

5.1. General considerations	151
5.2. Social and territorial origin and the demographic structure of the youth compared to their educational plans and motivation for further education	152
5.3. The level of aspirations concerning school and education in the context of selected sociological and educational conditions	184
5.4. Professional aspirations compared to the family of origin. Criteria for profession selection – environmental, demographic and school type differences	191
5.5. Aspirations related to social and special mobility	205
5.6. Conclusions	217

Chapter 6

SOCIAL ACTIVITY AND ASPIRATIONS RELATED TO THE CIVIC AND POLITICAL ACTIVITY

6.1. General considerations	221
6.2. Social commitment of the researched youth as manifestation of aspirations	223
6.3. Interest in politics and aspirations to participate in the public life	231
6.4. Opinions and assessments expressed by the researched youth on the current issues of the local community and the country	244
6.5. Conclusions	250

Chapter 7

ASPIRATIONS AND PRACTICES OF THE YOUTH RELATED TO THE LEISURE TIME CULTURE

7.1. General considerations	257
7.2. The family of origin compared to the leisure activities	260
7.3. Contemporary leisure activities and leisure time related aspirations	265

7.4. Selected sociological and educational conditions compared to the aspiration for participation in the second and third cultural system	277
7.5. Conclusions	286
Chapter 8	
FAMILY ASPIRATIONS. LIFE VALUES OF THE RESEARCHED YOUTH	
8.1. General considerations	289
8.2. Future family aspirations	290
8.3. Aspirations related to the appreciated values	300
8.4. The role of authorities in the life of the Silesian youth	311
8.5. Conclusions	323
Chapter 9	
HOPES AND FEARS OF THE YOUTH RELATED TO FULFILLING THEIR LIFE ASPIRATIONS	
9.1. General considerations	325
9.2. Assessing the chances for fulfilling one's life aspirations	327
9.3. Fears related to the nearest future – threats on the way to the life aspirations fulfilment	330
9.4. Life satisfaction and happiness	338
9.5. Conclusions	346
Conclusion	351
Bibliography	361
Appendix	385
The list of figures, tables and diagrams	401